

DOI: 10.15276/ETR.01.2025.4
 DOI: 10.5281/zenodo.14969155
 UDC: 658.14/.17:355.018
 JEL: G32, G39, M41

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

FINANCIAL DIAGNOSTICS UNDER MARTIAL LAW

Victoriia V. Kirsanova, PhD in Economics, Associate professor
 Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
 ORCID: 0000-0002-6875-0065
 Email: vkirsanova@ukr.net

Valeriia O. Samsonova
 Odesa Polytechnic National University, Odesa, Ukraine
 ORCID: 0009-0000-2369-3661
 Email: samsonova.8141590@stud.op.edu.ua

Received 20.12.2024

В умовах триваючого воєнного стану в Україні фінансова діагностика як складова обліково-аналітичної системи набуває особливої актуальності. Економічна нестабільність, зміни на ринку, порушення ланцюгів постачання, пошкодження і руйнування матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання та інші виклики вимагають не лише швидкої адаптації, але й глибокого аналізу фінансового стану для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. У такій ситуації фінансова діагностика стає ключовим інструментом для оцінки фінансової безпеки підприємства. Вона має бути адаптована до сучасних умов функціонування підприємств і сприяти розробці стратегій забезпечення фінансової стійкості, підтримці ліквідності та мінімізації збитків суб'єкта господарювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Сутності поняття «фінансова діагностика», її основним функціям та завданням, а також факторам, що впливають на процес її функціонування, приділили та приділяють увагу багато вітчизняних вчених, що говорить про те, що сам термін «фінансова діагностика» залишається актуальним й до нині, особливо, враховуючи військовий стан на території України. Отже, до авторів, хто вивчав сутність цієї категорії, відносяться Н.М. Заярна, М.Ю. Нечесанов, Н.С. Щербаківа [1], О.М. Губарик, А.А. Юрченко [2], Т.В. Сак, Н.П. Шепелюк [3], Т.М. Ковальчук, А.І. Вергун [4], Т.Г. Бондарук, І.В. Заїчко, І.С. Бондарук [5], Н.Б. Кашена [6], С.В. Приймак [7], К.В. Багацька [8], В.Е. Кудельський [9], Т.О. Пожурва [10], С.М. Жукевич, Н.В. Кудлаєва [11], В.В. Лук'янова, О.О. Лабунець [12], Д.М. Дмитренко [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Тривалий воєнний стан в Україні супроводжується економічною непередбачуваністю. По-

Кірсанова В.В., Самсонова В.О. Фінансова діагностика в умовах воєнного стану. Оглядова стаття.

У статті розглядається фінансова діагностика як безперервний системний процес оцінки фінансового стану підприємства. Аналізуються наукові підходи до визначення цієї категорії. Окреслено функції, принципи та завдання фінансової діагностики. Основна увага приділяється адаптації фінансової діагностики до умов воєнного стану через призму зміни фінансового стану суб'єкта господарювання. Проведено аналіз літературних джерел, в яких автори пропонують різні методи адаптації фінансової діагностики до умов війни та визначені основні методичні засади, які доцільно використовувати у сучасних умовах.

Ключові слова: фінансова діагностика, фінансовий стан, адаптація, воєнний стан, фактори, процес, ризики

Kirsanova V.V., Samsonova V.O. Financial Diagnostics Under Martial Law. Review article.

The article describes financial diagnostics as a non-stop systematic process of assessing the financial state of an enterprise. The scientific approaches to the definition of this category are analyzed. The functions, principles and tasks of financial diagnostics are outlined. The main attention is paid to the adaptation of financial diagnostics to the conditions of martial law through the prism of changes in the financial state of the business entity. The analysis of literary sources, in which the authors propose different methods of adaptation of financial diagnostics to the conditions of war, is carried out and the main methodological principles that should be used in modern conditions are determined.

Keywords: financial diagnostics, financial state, adaptation, martial law, factors, process, risks

стає питання щодо адаптації традиційних методів фінансової діагностики до кризових явищ для підтримки фінансової стабільності підприємств. Вважається за необхідне вивчити які засоби ефективно функціонують в умовах нестабільності та обмеженого доступу до даних. Мета статті – аналіз факторів, що впливають на якість проведення фінансової діагностики, і як наслідок – пошук способів пристосування цього інструменту для забезпечення фінансової безпеки підприємств. Для досягнення мети окреслено наступні завдання: аналіз наукової літератури з теми дослідження, виокремлення завдань, функцій, принципів фінансової діагностики, аналіз факторів, що впливають на якість проведення діагностики, визначення чинників, що характеризують сучасний фінансовий стан підприємств та пошук напрямків адаптування до сучасних умов бізнес-процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження

Діагностика – сукупність методів вивчення параметрів, які дають оцінку певному стану економічного суб'єкта. Враховуючи багатоваріантність змісту терміну, його можна тракту-

вати як розпізнавання стану об'єкта, що потребує дослідження у ретроспективному та перспективному періодах. Варто зазначити, що діагностика – здатність аналізувати, розпізнати, дослідити стан обраного об'єкта за певними параметрами у будь-якому часі (минулий, теперішній, майбутній).

У наукових джерелах термін «фінансова діагностика» тлумачиться по-різному, що вказує на його багатогранність та різноманітність підходів до інтерпретації. (табл. 1). Зважаючи на наведені характеристики, можна стверджувати, що фінансова діагностика – це процес оцінки фінансового стану підприємства, який:

- дозволяє на ранніх стадіях виявити ризики та оцінити потенційну здатність суб'єкту господарювання протистояти ризикам;
- являє систематизовану сукупність аналітичних процедур, спрямованих на:
- виявлення домінуючих факторів та оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі,
- виявлення резервів збільшення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку.

Таблиця 1. Аналіз категоріального визначення поняття «фінансова діагностика» у науковій літературі

Автор	Визначення сутності поняття
1	2
Заярна Н.М., Нечесанов М.Ю., Щербакова Н.С.	Фінансова діагностика – процес аналізу фінансового стану об'єкта, за допомогою якого встановлюються проблеми його функціонування та причини їх виникнення для забезпечення нормальної господарської діяльності підприємства.
Губарик О.М., Юрченко А.А.	Діагностика – процес дослідження діяльності суб'єкта господарювання за допомогою певного набору методичних розробок, який дозволяє на ранніх стадіях виявити ризики, які можуть порушити сталий хід економічних процесів на підприємстві.
Сак Т.В., Шепелюк Н.П.	Діагностика фінансової стійкості – процес, який дозволяє оцінити його потенційну здатність протистояти фінансовим ризикам та забезпечити сталість фінансових показників у майбутньому.
Ковальчук Т.М., Вергун А.І.	Діагностика – розпізнавання, встановлення характеру порушень від нормального перебігу економічних процесів як нині існуючих, так і таких, що можуть виникнути у перспективі на основі типових ознак, які властиві лише для даного порушення, попередження (запобігання) їх виникненню та перетворенню у «вузькі місця» (проблеми) з метою приведення системи в потрібне русло.
Бондарук Т.Г., Заїчко І.В., Бондарук І.С.	Діагностика – початковий етап будь-якої трансформації на підприємстві, яка може бути пов'язана з реструктуризацією та відновленням, зміною власника чи керівництва, покращенням кредитоспроможності та інвестиційної привабливості, реалізацією інвестиційних проектів, розширенням і диверсифікацією бізнесу, щоденним управлінням.
Кащена Н.Б.	Фінансова діагностика - систематизована сукупність аналітичних процедур, що мають за мету одержання висновків і рекомендацій економічного характеру з приводу підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства та перспектив його подальшого розвитку.
Приймак С.В.	Фінансова діагностика – це процес ідентифікації якості фінансового стану підприємства та визначення чинників, які впливають на його фінансові параметри.
Багацька К.В.	Діагностика – ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінуючих факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення.
Кудельський В.Е.	Фінансова діагностика – сукупність науково обґрунтованих підходів та методів до оцінки теперішнього стану усіх бізнес-процесів у відповідності з попередньо встановленою стратегією розвитку.
Пожуєва Т.О.	Фінансова діагностика – процес дослідження фінансового стану та основних результатів фінансової діяльності підприємства з метою виявлення резервів збільшення його ринкової вартості та забезпечення ефективного розвитку.
Жукевич С.М., Кудлаєва Н.В.	Фінансова діагностика – метод пізнання фінансового механізму підприємства, процесів формування та використання фінансових ресурсів для його операційної та інвестиційної діяльності.

Продовження таблиці 1

1	2
Лук'янова В.В., Лабунець О.О.	Діагностика фінансового стану – система цільового фінансового аналізу, скерованого на виявлення чинників, причин фінансової неспроможності підприємства, встановлення тенденцій їх розвитку та вибору варіантів найкращого вирішення наявних проблем.
Дмитренко Д. М.	Фінансова діагностика – підвищення ефективності управління фінансовою діяльністю підприємства шляхом комплексного виявлення фінансових проблем на основі їх структурування та впорядкування, а також вибору оптимального вирішення проблем та прогнозування можливості їх появи при розробці заходів, спрямованих на недопущення відповідних проблем у перспективному функціонуванні підприємства для забезпечення його стабільного, динамічного та сталого розвитку.

Джерело: складено авторами за матеріалами [1-13]

Характер фінансової діагностики можна назвати «комплексним», оскільки ретроспективний підхід зосереджений на аналізі минулих даних для визначення закономірностей і тенденцій, тоді як перспективний – спрямований на прогнозування майбутніх показників. Таким чином, синтез обох підходів дозволяє зробити висновок, що ефективна фінансова діагностика має включати як аналіз минулих періодів, так і рекомендації для майбутнього.

Н.М. Заярна, М.Ю. Нечесанов, Н.С. Щербакова виокремлюють такі основні функції фінансової діагностики:

- оцінююча: аналізує поточний стан функціонування підприємства;
- діагностична: виявляє потенційні зміни у стані функціонування підприємства;
- пошукова: розробляє можливі заходи для покращення або відновлення фінансового стану підприємства [1].

Перелік функцій можна розширити наступними для забезпечення комплексного підходу управління фінансовими ресурсами підприємства:

- прогнозування фінансових результатів: використовує прогнозні моделі для оцінки майбутніх фінансових показників для планування стратегії в умовах змінюваного економічного середовища;

— інформаційна: забезпечення підприємства фінансовою інформацією, що є основою для складання звітності.

Завданнями фінансової діагностики є оцінка майнового стану, ліквідності, платоспроможності, рентабельності, фінансової стійкості об'єкта, ефективності використання активів та капіталу, ділової та ринкової активності, а також ідентифікація основних домінуючих факторів як позитивного так і негативного характеру, ключових фінансових ризиків. Для цього використовуються різноманітні методи аналізу, які включають за потреби, в залежності від цілей, широкий спектр видів економічного аналізу [14].

На ефективність фінансової діагностики істотно впливають як зовнішні, так і внутрішні фактори (табл. 2). Розуміння цих факторів є важливим для ефективного управління підприємством. Зовнішні фактори формують загальні рамки, в яких функціонує підприємство, і можуть суттєво впливати на його фінансово-економічні показники. Внутрішні – визначають його здатність адаптуватися до змін і досягати стратегічних цілей. Успішна фінансова діагностика враховує всі ці фактори, дозволяючи керівництву приймати логічні рішення для забезпечення стійкого розвитку підприємства в умовах нестабільного середовища [15].

Таблиця 2. Фактори, що впливають на результати фінансової діагностики підприємства

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
Економічне середовище (рівень інфляції, податкова політика, стабільність банківської системи)	Організаційна структура підприємства (структура управління, рівень автоматизації облікових процесів, організаційні засади роботи фінансово-облікових підрозділів)
Ринкові умови (конкурентна среда, рівень попиту-пропозиції, зміна споживацьких уподобань, платоспроможність покупців)	Фінансова стратегія (управління активами та пасивами, рівень боргів, фінансове планування, інвестиційна спроможність, управління ліквідністю, кредитна політика)
Зовнішні ризики (геополітичні, природні, надзвичайні ситуації)	Рівень кваліфікації працівників, корпоративна культура

Джерело: складено авторами за матеріалами [15]

Доповнюють систему фінансової діагностики принципи, що визначають сутність її функціонування та відповідають принципам системного управління:

- принцип відповідності полягає у забезпеченні розвитку підприємства відповідно до цілей діяльності. Аналітичний інструментарій має

бути здатним забезпечувати поєднання різних рівнів управління та часових просторів (оперативного, поточного та перспективного);

- принцип підприємництва та комунікабельності повинен мати проєкцію на спрямованість забезпечення можливостей пошуку напрямів та форм діяльності задля досягнення поставлених

- цілей, виявлення слабких місць та ризиків діяльності з метою їх подальшого усунення та покращення фінансових результатів;
- принцип гнучкості та альтернативності забезпечення стійкого розвитку передбачає наявність інструментів, що спрямовані на пошук альтернативних варіантів, форм та методів здійснення діяльності та вибір ефективної системи управління;
 - принцип мінімізації ризиків необхідно враховувати при прийнятті будь-якого управлінського рішення;
 - принцип найкращого використання матеріально-технічного та фінансового потенціалу передбачає використання усієї сукупності ресурсів з метою максимізації доходу та зростання вартості підприємства з точки зору довгострокової перспективи, перш за все, за рахунок зростання ефективності використання ресурсів;
 - принцип ефективності закладає у систему фінансової діагностики алгоритми моніторингу ефективності використанням ресурсів відповідно до специфіки галузей та законодавчо-нормативних вимог;
 - принцип раціональності передбачає дотримання відповідності витрат на формування системи фінансової діагностики та ефекту від її використання;
 - принцип відкритості інформації та взаємодії передбачає забезпечення вільного, у межах вимог економічної безпеки, розповсюдження інформації для задоволення потреб стейкхолдерів різного рівня;
 - принцип об'єктивності, що передбачає неупереджене та точне відображення показників на основі достовірних даних;
 - принцип оперативності дозволяє швидко реагувати на зміни у фінансовій сфері та приймати обґрунтовані управлінські рішення.
- В умовах сучасної економічної нестабільності виникають додаткові проблеми (рис. 1), які проєцируються на завдання та напрямки фінансової діагностики.

Складові зміни стану господарювання	призми фінансового суб'єкта	Ліквідність	Вилучення коштів з обороту, недоступність кредитів, заборгованість за зарплатою
		Фінансова незалежність	Неможливість використання залучених коштів, перехід на власне фінансування
		Оборотність	Низькі обсяги збуту, збої поставки продукції
		Рентабельність	Зростання витрат підприємства за рахунок росту вартості матеріальних активів та енергетичних ресурсів, заробітних плат
		Недоступність даних	Затримка звітності, обмежений доступ до ринкових даних, втрата даних через технічні проблеми
		Економічні умови	Зміна податкової політики, інфляція, коливання валютного курсу, санкції
		Зміна у законодавстві	Регулювання законодавчих вимог, нові стандарти та норми
		Обмеженість кваліфікованих кадрів	Втрата спеціалістів з обліку та фінансів, аналітиків й бухгалтерів

Рисунок 1. Складові призми зміни фінансового стану суб'єкта господарювання
Джерело: складено авторами за матеріалами [16]

Адаптація фінансової діагностики до умов воєнного стану є критично важливою. У цьому контексті акцент ставиться на посилення моніторингу фінансових ризиків, перегляді та корекції фінансових стратегій, а також удоско-

наленні процедур оцінки ліквідності та платоспроможності. У табл. 3 зосереджені погляди на адаптацію фінансової діагностики до сучасних українських реалій.

Таблиця 3. Адаптація фінансової діагностики в умовах повномасштабного вторгнення

Автори	Трактування
1	2
Ватченко Б.С., Шаранов Р.С.	Діагностику в умовах війни варто розмежовувати в залежності від масштабів діяльності підприємства. Для великих суб'єктів підприємництва: комплексний аналіз фінансово-господарського стану, доповнений моделями оцінки ймовірності настання банкрутства та аналізом вартісно-орієнтованих показників. Найефективнішим є запровадження системи постійного моніторингу діяльності підприємства.

Продовження таблиці 3

1	2
Панухник О.В.	Основною метою діагностики фінансової сталості підприємства стає створення економічних передумов для його розвитку в умовах нестабільності середовища. Фінансова стійкість бізнесу під час війни прямо залежить від стабільності зовнішнього середовища та вимагає грамотного фінансового управління й швидких реакцій на виникаючі виклики.
Шевчук Л.Т., Шевчук Я.В., Пась Я.І.	Ключовим інструментом для подолання фінансових ризиків в умовах війни є санація – комплекс заходів, спрямованих на відновлення фінансової стійкості і життєздатності підприємства через оптимізацію його фінансових та операційних процесів, реорганізацію боргових зобов'язань, поліпшення управлінських практик і підвищення ефективності ресурсного використання. Аналіз фінансового стану в умовах воєнного стану має враховувати додаткові фактори: порушення логістичних ланцюгів, зменшення платоспроможного попиту та ризики, пов'язані з безпекою.
Дем'янчук О.І., Онiщенко А.О.	Ідеальним рішенням є впровадження системи постійного моніторингу, що дозволяє регулярно оцінювати стан підприємства і швидко реагувати на виклики, що виникають під час воєнної кризи. Може бути корисним застосування ургентного антикризового управління. Цей підхід передбачає швидке втручання для вирішення проблем без розробки детальної програми та стратегії. Пізніше, коли підприємство адаптується до умов війни, можуть бути реалізовані різноманітні антикризові стратегії, такі як захисні, стабілізаційні, на виживання, скорочення витрат, маркетингові, фінансові.
Матвійчук В.І., Магущевський О.В.	Формування фінансової безпеки під час війни передбачає захист суб'єкта від дестабілізуючих впливів, як внутрішніх, так і зовнішніх загроз, необхідних для підтримки операційної функціональності. Основними завданнями системи фінансової безпеки є захист життєздатності та подальшого функціонування суб'єкта господарювання. Основний вплив на діяльність підприємств мають зовнішні загрози, що не можуть контролюватися підприємством, є непередбачуваними та становлять найбільші ризики діяльності

Джерело: складено авторами за матеріалами [17-21]

Аналіз показує, що більшість науковців вважає необхідним впровадження постійного моніторингу діяльності підприємства, застосування ургентного антикризового управління, санації, як комплексу заходів, спрямованих на відновлення фінансової стійкості і життєздатності підприємства. В умовах воєнного стану фінансова діагностика має допомогти керівникам підприємств оперативно реагувати на змінювані тенденції та підтримувати здатність суб'єктів господарювання в гнучкості прийняті управлінських рішень. Така потреба стає критично важливою, оскільки кожне упущене рішення може негативно вплинути на здатність підприємства залишатися конкурентоспроможним і стійким до викликів війни.

Висновки

Аналіз категорії «фінансова діагностика» показав, що це – безперервний системний процес оцінки фінансового стану підприємства, якому притаманні свої задачі, принципи та кінцева мета. Не дивлячись на багатогранність наукових підходів до тлумачення поняття, можна виокремити основне: фінансова діагностика – комплексна оцінка фінансового стану, спрямована на пошук найбільш уразливих точок діяльності підприємства, здатних вплинути на його стабільність та оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі та запобігти впливу ризиків.

Показники та критерії, що використовуються у системі фінансової діагностики повинні враховувати додаткові чинники, що відображають макроекономічні умови та вразливе внутрішнє середовище підприємства в умовах воєнного стану.

Війна в Україні вплинула не поверхнево на діяльність суб'єктів господарювання, а дотикається до глибин функціонування підприємств. У зв'язку із цим постає необхідність в адаптації процесу фінансової діагностики та його методів до умов воєнного стану.

Одним із ключових факторів стабільної роботи бізнесу є здатність швидко реагувати на виклики війни. У таких випадках своєчасна діагностика надає можливість оперативно адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі. Системи постійного моніторингу відіграють важливу роль у забезпеченні стабільності роботи підприємства, а розробка антикризових стратегій дозволяє поступово пристосовуватися до незалежних від бізнесу умов.

В умовах воєнного стану підходи та методи фінансової діагностики зазнають суттєвих змін. Традиційні методи оцінки фінансового стану потребують доповнень і коригувань, оскільки кризи, викликані воєнними діями, вимагають швидкого реагування на зміну макроекономічних і внутрішніх показників. У нових реаліях акцент зміщується на оперативний аналіз ліквідності, платоспроможності та стійкості підприємств до зовнішніх загроз, необхідність розробки внутрішньогосподарських критеріїв стійкості до воєнних викликів та загроз фізичного функціонування та безпеки діяльності підприємств.

В умовах повномасштабного вторгнення фінансова діагностика перетворюється у складний системний процес, задача якого – не лише оцінити фінансовий стан підприємства, а надати базу для розробки стратегії подальшого існування підприємств.

Abstract

The article analyzes the category of "financial diagnostics" as a non-stop systematic process of assessing the financial state of an enterprise. As a result of Russia's full-scale invasion of Ukraine, enterprises have faced a number of problems, including economic instability, changes in market conditions, disruption of logistics routes, and shortage of personnel. In such a situation, financial diagnostics becomes a key tool for assessing the financial safety of an enterprise.

The research of sources has demonstrated that financial diagnostics is a complex assessment of the financial state, aimed at finding the most vulnerable points of the company's activities that can affect its stability and assessing the company's ability to achieve strategic and tactical goals and prevent the impact of risks. The main functions of financial diagnostics include evaluation, diagnostic, and search. The author separately identifies forecasting of financial results and information provision. The tasks of financial diagnostics are to assess the property status, liquidity, solvency, profitability, financial stability of an object, efficiency of assets and capital use, business and market activity, and also to identify the main dominant factors of both positive and negative nature, and key financial risks.

The war in Ukraine has not only superficially touched upon the activities of business entities, but also touched upon the very essence of the functioning of enterprises. In this context, there is a necessity to adapt the process of financial diagnostics to the conditions of martial law. Most scientists suggest that it is necessary to introduce continuous monitoring of the company's activities, apply urgent crisis management, and rehabilitation as a set of measures aimed at restoring the financial stability and viability of the company.

In the context of a full-scale invasion, financial diagnostics turns into a complex systemic process whose task is not only to assess the financial condition of an enterprise, but also to provide a basis for developing a strategy for the further existence of enterprises.

Список літератури:

1. Заярна Н.М. Діагностика фінансового стану підприємства як основний елемент забезпечення його економічної безпеки / Н.М. Заярна, М.Ю. Нечесанов, Н.С. Щербакова // Збірник наукових праць Львівського торговельно-економічного університету «Підприємництво і торгівля». – 2016. – №20. – С. 50.
2. Губарик О.М. Обліково-аналітичне забезпечення діагностики функціонування підприємства та удосконалення системи економічної безпеки на основі покращення фінансового стану / О.М. Губарик, А.А. Юрченко // Мукачівський державний університет. Економіка та суспільство. – 2021. – №32.
3. Сак Т.В. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування / Т.В. Сак, Н.П. Шепелюк // Економічний журнал Одеського політехнічного університету. – 2023. – №4. – С. 39.
4. Ковальчук Т.М. Діагностичний аналіз фінансового стану: теорія та методологія / Т.М. Ковальчук, А.І. Вергун // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – №5. – С.129–134.
5. Бондарук Т.Г. Діагностика фінансового стану та інвестиційної привабливості підприємства в системі фінансового менеджменту / Т.Г. Бондарук, І.В. Заїчко, І.С. Бондарук // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. Гроші, фінанси і кредит. – 2022. – №1-2. – С. 71.
6. Кащана Н.Б. Фінансова діагностика [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Н.Б. Кащана. // Харків: ХДУХТ, 2018. – С.6. – Режим доступу: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10411/1/Kaschena_Financial_diagnostics_NP_slst_2018.pdf.
7. Приймак С.В. Діагностика фінансового стану в системі контролінгу: автореф. дис. на здобуття ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / С.В. Приймак. ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Київ, 2007. – 69 с.
8. Багацька, К.В. Фінансова діагностика діяльності підприємства в системі прийняття управлінських рішень / К.В. Багацька // Управління економічним розвитком держави та суб'єктів господарювання: кол. моногр. – Черкаси: ТОВ «Маклаут» – Черкаси, 2013. – С. 277-295.
9. Кудельський В.Е. Фінансова діагностика у системі антикризового управління підприємством / В.Е. Кудельський // Збірник наукових праць Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. Економічний простір. – 2020. – №163. – С. 82.
10. Пожуєва Т.О. Фінансова діагностика як основа для прийняття управлінських рішень / Т.О. Пожуєва // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2012. – №2. – С. 115.
11. Жукевич С.М. Діагностика фінансового стану в системі управління підприємством / С.М. Жукевич, Н.В. Кудлаєва // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2009. – №1(15).

12. Лук'янова В.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення / В.В. Лук'янова, О.О. Лабунець // Класичний приватний університет. Приазовський економічний вісник. – 2018. – №2 (07). – С. 66.
13. Дмитренко Д.М. Концептуальний підхід до формування ефективної системи фінансової діагностики діяльності підприємства / Д.М. Дмитренко // Мукачівський державний університет. Економіка та суспільство. – 2023. – №52.
14. Обліково-аналітичні інструменти управління реальними інвестиціями підприємства у процесі інноваційного розвитку: монографія / В.В. Кірсанова, Л.О. Волощук, С.В. Філіппова. Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. 198 с.
15. Доценко І.О. Чинники впливу на вибір напрямів фінансової діагностики підприємства: Тези виступів II Міжнар. наук.-практ. конф. з пит. вищ. осв. і науки «Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу» (Житомир, 4-5 лист. 2021 р.) Доценко І.О., Донець С.С. / Житомирська політехніка. 2021. С. 18-20.
16. Черниш С.С. Діагностика фінансового стану підприємства / Черниш С.С. // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2010. – №3. – С. 112-113.
17. Ватченко Б.С. Антикризове управління підприємством в умовах війни / Б.С. Ватченко, Р.С. Шаранов // Збірник наукових праць. Економічний простір. – 2022. – №182. – С.39.
18. Панухник О.В. Пріоритетні концепти діагностики фінансового стану підприємства у призмі розгляду державних ініціатив із підтримки бізнесу під час війни: Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку фінансів в умовах цифровізації економіки України» (Вінниця, 27 квіт. 2023 р.) Панухник О.В. / Донецький національний університет ім. Василя Стуса. – С.56.
19. Шевчук Л.Т. Управління фінансовими ризиками та санація підприємств в умовах воєнного стану / Л.Т. Шевчук, Я.В. Шевчук, Я.І. Пась // Львівський університет бізнесу та права. Науковий вісник Львівського університету бізнесу та права. – 2024. – №41. – С. 162.
20. Дем'янчук О.І. Антикризове управління підприємством в умовах невизначеності: теоретичний та практичний аспект / О.І. Дем'янчук, А.О. Оніщенко // Національний університет «Острозька академія». Наукові записки Національного університету «Острозька академія». – 2024. – №33(61). – С. 42.
21. Матвійчук В.І. Формування фінансової безпеки суб'єкта господарювання в умовах воєнного стану / В.І. Матвійчук, О.В. Матушевський // Донецький національний університет ім. Василя Стуса. Економіка та організація управління. – 2023. – №4(52). – С. 123.

References:

1. Zaiarna, N.M., Nechesanov, M.Y. & Shcherbakova, N.S. (2016). Diagnostics of enterprise financial condition as the main element of ensuring its economic security. Zbirnyk naukovykh prats Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu «Pidpriemnytstvo i torhivlia» (Collection of Scientific Works named Entrepreneurship and Trade of the Lviv University of Trade and Economics), (20) [in Ukrainian].
2. Hubaryk, O.M. & Yurchenko, A.A. (2021). Accounting and analytical provision of diagnostics of the functioning of the enterprise and improvement of the system of economic safety on the basis of basis. Mukachivskiy derzhavnyi universytet. Ekonomika ta sypilstvo (Economy and Society of Mukachevo State University), (32) [in Ukrainian].
3. Sak, T.V. & Shepelyuk, N.P. (2023). Diagnostics of the financial stability of the enterprise: Methodology and application practice. Economic Journal of Odessa Polytechnic University, (4), 39 [in Ukrainian].
4. Kovalychuk, T.M. & Verhun, A.I. (2015). Diagnostic analysis of financial condition: Theory and methodology. Visnyk Khmelnytskogo Natsionalnogo Universytetu. Ekonomichni Nauky (Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences), (5), 129-134 [in Ukrainian].
5. Bondaruk, T.H., Zaichko, I.V. & Bondaruk, I.S. (2022). Diagnostics of the financial condition and investment attractiveness of business enterprise in the financial management system. Naukovyi Visnyk natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu (Scientific Bulletin of the National Academy of Statistics, Accounting and Auditing. Money), Finance, and Credit, (1-2), 71 [in Ukrainian].
6. Kaschena, N.B. (2018). Financial diagnostics. Kharkiv State University of Food Technology. Retrieved from: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/10411/1/Kaschena_Financial_diagnostics_NP_slst_2018.pdf [in Ukrainian].
7. Pryimak, S.V. (2007). Diagnostics of financial condition in the system of controlling. (PhD dissertation). State Organization "Institute for Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine", Kyiv [in Ukrainian].
8. Bahatska, K.V. (2013). Financial diagnostics of the enterprise's activities in the system of managerial decision-making. In Management of economic development of the state and business entities: A collective monograph, 277-295 [in Ukrainian].
9. Kudelskyi, V.E. (2020). Financial diagnostics in the crisis management system. Zbirnyk naukovykh prats Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury. Ekonomichniy prostir (Collection of

- Scientific Papers of Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture. Economic Space), (163), 82 [in Ukrainian].
10. Pozhueva, T.O. (2012). Financial diagnosis as a basis for management decisions. *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii (Economic Bulletin of Zaporizhzhia State Engineering Academy)*, (2), 115 [in Ukrainian].
 11. Zhukevych, S.M. & Kudlayeva, N.V. (2009). Diagnostics of the financial condition in the system of enterprise management. *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii (Bulletin of Donbas State Engineering Academy)*, 1(15) [in Ukrainian].
 12. Lukianova, V.V. & Labunets, O.O. (2018). Diagnostics of the financial state of the enterprise and the ways of its improvement. *Klasychnyi pryvatnyi universytet. Pryazovskyi ekonomichnyi visnyk (Priazov Economic Bulletin)*, 2(07), 66 [in Ukrainian].
 13. Dmytrenko, D.M. (2023). A conceptual approach to the formation of an effective system of financial diagnostics of an enterprise. *Mukachivskiy derzhavnyi universytet. Ekonomika ta suspilstvo (Economy and Society)*, (52) [in Ukrainian].
 14. Kirsanova, V.V., Voloshchuk, L.O. & Filippova, S.V. (2015). Accounting and analytical tools for managing real investments of the enterprise in the process of innovative development: a monograph. Odesa: Sole proprietor Bondarenko M. O. [in Ukrainian].
 15. Dotsenko, I.O. & Donets, Ye.S. (2021). Factors affecting on choice of directions for financial diagnostics of the enterprise. *Suchasni vyklyky staloho rozvytku biznesu (Modern challenges of sustainable business development)*. Theses of the II International Scientific and Practical Conference of the problems of higher education and science of Zhytomyr Polytechnic, 18-20 [in Ukrainian].
 16. Chernysh, S.S. (2010). Diagnostics of the financial state of the enterprise. *All-Ukrainian scientific and production magazine of Innovative economy*, (3), 111-113. Retrieved from: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11938/3/111.pdf> [in Ukrainian].
 17. Vatchenko, B.S. & Sharanov, R.S. (2022). Crisis management of the enterprise in the conditions of war. *Zbirnyk naukovykh prats Prydniprovskoi derzhavnoi akademii budivnytstva ta arkhitektury. Ekonomichnyi prostir (Collection of Scientific Papers of Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture. Economic Space)*, (182), 39 [in Ukrainian].
 18. Panukhnyk, O.V. (2023). Priority concepts of diagnosing the financial condition of the enterprise through the lens of government initiatives supporting businesses during wartime. *Aktualni problemy rozvytku finansiv v umovakh tsyfrovizatsii ekonomiky Ukrainy (Current Issues of Finance Development in the Digital Economy of Ukraine)*: Materials of the 1st All-Ukrainian Scientific and Practical Conference of Donetsk National University named after Vasyl Stus. Retrieved from: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/41460/1/Panukhnyk_O_V_Priorytetni_%20kontsepty_2023.pdf [in Ukrainian].
 19. Shevchuk, L.T., Shevchuk, Y.V. & Pas, Y.I. (2024). Financial risk management and enterprise recovery in wartime conditions. *Lvivskiy universytet biznesu ta prava. Naukovyi visnyk Lvivskoho universytetu biznesu ta prava (Scientific Bulletin of the Lviv University of Business and Law)*, (41), 162 [in Ukrainian].
 20. Demyanchuk, O.I. & Onyshchenko, A.O. (2024). Anti-crisis management of the enterprise in conditions of uncertainty: Theoretical and practical aspects. *Natsionalnyi universytet «Ostrohska akademiiia». Naukovyi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrohska akademiiia» (Scientific Notes of the National University of Ostroh Academy)*, 33(61), 42 [in Ukrainian].
 21. Matviichuk, V.I. & Matushevskiy, O.V. (2023). Formation of the financial security of the business subject under the conditions of the state of martial. *Donetskyi natsionalnyi universytet im. Vasyliia Stusa. Ekonomika ta orhanizatsiia upravlinnia (Economics and Organization of Management)*, 4(52), 123 [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Кірсанова В.В. Фінансова діагностика в умовах воєнного стану / В.В. Кірсанова, В.О. Самсонова // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. – 2025. – № 1 (77). – С. 30-37. – Режим доступу: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No1/30.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.01.2025.4. DOI: 10.5281/zenodo.14969155.

Reference a Journal Article:

Kirsanova V.V. *Financial Diagnostics Under Martial Law* / V.V. Kirsanova, V.O. Samsonova // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2025. – № 1 (77). – P. 30-37. – Retrieved from: <https://economics.net.ua/files/archive/2025/No1/30.pdf>.
DOI: 10.15276/ETR.01.2025.4. DOI: 10.5281/zenodo.14969155.

